

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32001683	IES Martaguisela	O Barco de Valdeorras	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	3º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	21
4.2. Materiais e recursos didácticos	22
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	22
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	24
6. Medidas de atención á diversidade	24
7.1. Concreción dos elementos transversais	25
7.2. Actividades complementarias	26
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	26
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	27
9. Outros apartados	27

1. Introducción

Estamos nun mundo globalizado (cada vez máis) onde a cultura e a información plástica e visual son, non só enormes e esenciais, senón na maioría dos casos o elemento central da comunicación ou da relación entre as empresas, as culturas e as persoas individuais.

A imaxe é un elemento esencial nas comunicacións actuais (correos electrónicos, páxinas web, redes sociais, televisión...), razón pola cal a aprendizaxe do seu manexo, comprensión e manipulación son esenciais; e deben ser, polo tanto, o obxectivo central da aprendizaxe dos nosos alumnos.

O IES Martaguisela, situado na zona escolar ao oeste da localidade de O Barco de Valdeorras, ten alumnos da propia localidade e de distintas áreas das proximidades. A economía da zona está baseada fundamentalmente na industria da lousa, o viño e o cultivo e comercialización da castaña. Toda a actividade económica que isto xera na comarca ofertou emprego a unha considerable poboación inmigrante, polo que hai alumnado de diferentes nacionalidades, sobre todo de Portugal e Latinoamérica. Así, acentúase a importancia da imaxe e do seu manexo dadas as diferentes orixes culturais do alumnado. O noso centro deberá, nas distintas materias, dar solución ao manexo e integración das diferentes culturas.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se convierten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2				1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropriarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	PARALELAS E LUGARES XEOMÉTRICOS	En xeometría un lugar xeométrico é o conxunto de todos os puntos que cumpren unha determinada condición. Trazados básicos de diversos elementos. Lámina 1: Paralelas - Foto 1: Paralelas. Lámina 2: Lugares Xeométricos - Foto 2: Lugares Xeométricos.	10	8	X		
2	TRIÁNGULOS	Rectas e puntos notables dos triángulos. Trazado. Lámina 3: Triángulos I - Foto 3: Triángulos. Lámina 4: Triángulos II.	10	10	X		
3	CUADRILÁTEROS	Clasificación dos cuadriláteros. Trazado. Lámina 5: Cuadriláteros.	10	5	X		
4	POLÍGONOS REGULARES E POLÍGONOS ESTRELADOS	Figura xeométrica pechada e plana na que tódolos lados son iguais e tódolos ángulos	10	8	X	X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	POLÍGONOS REGULARES E POLÍGONOS ESTRELADOS	tamén son iguais. Trazado. Os polígonos estrelados son polígonos regulares cóncavos con forma de estrela. Poden construírse a partir do regular convexo unindo vértices non consecutivos de forma continua. Trazado. Lámina 6: Polígonos Regulares Inscritos - Foto 4: Polígonos Regulares. Lámina 7 - Polígonos Estrelados.	10	8	X	X	
5	O PUNTO	É o elemento máis simple da comunicación visual e posúe gran atracción e expresividade. Realización de traballos prácticos con este elemento. Lámina 8: O punto - Foto 5: O punto.	10	5		X	
6	A LIÑA	Nace do desprazamento dun punto sobre unha superficie. Posúe a capacidade de definir formas. É unha idea abstracta. A realidade non ten liñas. A separación das formas prodúcese por contraste de luminosidade ou de cor. Con todo, desde a prehistoria o ser humano usou a liña para definir as formas. Realización de traballos prácticos con este elemento. Lámina 9: Formas de liñas - Foto 6: A liña. Lámina 10: Contorno de peras. Lámina 11: Debuxo con liñas.	10	8		X	
7	FORMAS PLANAS	O plano é unha superficie limitada e bidimensional, é dicir, de dúas dimensións. Ao falar de formas planas, temos que distinguir entre: contorno, silueta e perfil. Realización de traballos prácticos con este elemento. Actividade: Cada ovella coa súa parella - Foto 7: Simetría. Lámina 12: Collage "Matisse" - Foto 8: Ritmo.	10	7		X	X
8	PROFUNDIDADE	Como conseguir a sensación de profundidade. Realización de traballos prácticos con este elemento. Lámina 13: Profundidade - Foto 9: Profundidade.	10	5			X
9	TEXTURAS VISUAIS E TÁCTILES	As texturas visuais son aquelas que son percibidas principalmente a través da vista. Non posúen relevo, só o imitan. Só nalgunhas ocasións é perceptible ao tacto. Este tipo de texturas adóitanse dar en soportes planos, como a fotografía, o debuxo, a pintura, etc. As texturas táctiles son aquelas que son percibidas principalmente polo tacto. Son tridimensionais, é dicir, teñen volume. Realización de traballos prácticos con texturas visuais e táctiles. Lámina 14: Texturas Zentangle - Foto 10:	10	7			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	TEXTURAS VISUAIS E TÁCTILES	Texturas. Lámina 15: Debuxo con texturas. Lámina 16: Texturas táctiles.	10	7			X
10	A COR	A cor existe grazas á presenza de luz. A cor nos obxectos non existe propiamente, senón que cada elemento posúe a capacidade de absorber ou reflectir a luz natural ou artificial que se atopa no ambiente. A luz que reflecte e non puido ser absorbida é o que podemos percibir e é o que denominamos cor. Realización de traballos prácticos con cores. Lámina 17: A Cor.	10	7			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	PARALELAS E LUGARES XEOMÉTRICOS	8

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico.

UD	Título da UD	Duración
2	TRIÁNGULOS	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico.

UD	Título da UD	Duración
3	CUADRILÁTEROS	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico.

UD	Título da UD	Duración
4	POLÍGONOS REGULARES E POLÍGONOS ESTRELADOS	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico.

UD	Título da UD	Duración
5	O PUNTO	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, e describir as súas particularidades e o seu papel como transmisoras de conceptos, valores e convicións, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.4 - Seleccionar e describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero, e incorporalas á súa cultura persoal e o seu imaxinario propio.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos. - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

UD	Título da UD	Duración
6	A LIÑA	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, e describir as súas particularidades e o seu papel como transmisoras de conceptos, valores e convicións, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.4 - Seleccionar e describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero, e incorporalas á súa cultura persoal e o seu imaxinario propio.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos. - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

UD	Título da UD	Duración
7	FORMAS PLANAS	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, e describir as súas particularidades e o seu papel como transmisoras de conceptos, valores e convicións, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA1.4 - Seleccionar e describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero, e incorporalas á súa cultura persoal e o seu imaxinario propio.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos. - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.

Contidos

- Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

UD	Título da UD	Duración
8	PROFUNDIDADE	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo. - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise. - Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación. - Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

UD	Título da UD	Duración
9	TEXTURAS VISUAIS E TÁCTILES	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise. - Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación. - Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

UD	Título da UD	Duración
10	A COR	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Facer o traballo práctico con interese e manexando axeitadamente as técnicas explicadas na aula. Traer o material necesario e traballar axeitadamente na clase. Realizar a entrega de todas as tarefas asignadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura.
- A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores.
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas.
- O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.
- Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise.
- Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación.
- Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Secuenciación habitual de traballo na aula:

Motivación:

- Presentación da actividade con fotos, presentacións en Power Point, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado
- Información complementaria para reforzo e apoio
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal

- Comprensión de exercicio proposto.
- Resposta a preguntas
- Resolución de problemas
- Comentario de imaxes, obras plásticas propias e alleas, etc.
- Correcta resolución

Avaliación:

- Análise de producións: láminas feitas en clase en papel e traballos en formato dixital (Rúbricas)
- Observación do traballo na aula

No desenvolvemento das tarefas pódense empregar diversas estratexias metodolóxicas:

Coñecer, antes de comezar, as ideas previas, as dificultades de aprendizaxe do alumnado e os recursos dispoñibles.

Introducir de xeito xeral o alumno na unidade, anticipando as tarefas previstas e os materiais necesarios para o desenvolvemento desta.

Realizar exposicións (tanto por parte do profesor coma dos alumnos) utilizando diferentes soportes e incidindo no uso da imaxe e na expresión multimedia (oral, visual e outras).

Complementar as lecturas coa busca de información e a reflexión tanto individual como en grupo.

Fomentar a realización de esquemas ou mapas visuais do que se coñece e do que se quere coñecer, así como dos procesos de traballo tanto individuais como por medio de dinámicas grupais.

Fomentar a exposición e posta en común, tanto na clase como fóra dela.

Realizar visitas extraescolares ou invitar personaxes de interese á aula.

A aprendizaxe dos contidos da área de educación plástica visual e audiovisual realízase traballando mediante o método de actividades en láminas.

De forma moi esquemática, o método de estas actividades consta de catro etapas: observar, deseñar, analizar e avaliar. Unha vez concluído o proceso, o alumnado terá aprendido a:

- Identificar problemas que precisan unha solución
- Determinar as condicións que debe cumprir a solución
- Analizar as solucións existentes valorando posibles melloras
- Deseñar unha solución a través da realización da lámina
- Executar o deseño planificando previamente a distribución de tarefas e tempos e a dispoñibilidade dos útiles

necesarios

- Analizar o resultado do proceso

A dificultade dos problemas que cada individuo ou grupo de traballo debe resolver aumenta progresivamente da primeira á última avaliación. O grupo debe analizar a información proporcionada e tomar decisións pero todo isto sucede nun marco que inicialmente estará moi delimitado e que progresivamente se moverá cara proxectos máis abertos.

Esta metodoloxía desenvólvese nunha aula específica para impartir contidos cunha compoñente práctica importante. Este espazo permite ademais o traballo individual e en grupo. Co traballo individual preténdese favorecer a autonomía persoal do alumnado a través de diferentes tarefas como resolución de exercicios, prácticas ou pequenos traballos de investigación. Co traballo en grupo preténdese favorecer a aprendizaxe cooperativa así como contribuír positivamente á convivencia no centro a través da realización de proxectos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

Non se fixou un libro de texto e traballárase con materiais de elaboración propia e/ou de libre uso que se atopen dispoñibles na rede. O centro dispón de portátiles para uso individual do alumnado e dunha rede de datos accesible, o que fai perfectamente viable esta elección. Desta maneira a materia impártese cun custo case nulo para as familias e ademais incídese no desenvolvemento da competencia dixital. O alumnado pode descargar os materiais curriculares e pode dispoñer dunha versión en papel para fotocopiar. Nese caso, o alumnado debe asumir o custo das fotocopias que realice pero os boletíns de exercicios serán entregados en clase con cargo ao departamento.

Tanto as aulas de referencia de cada grupo coma a aula específica do departamento conta con equipamento dunha pizarra dixital interactiva e conexión wifi.

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Educación Plástica, Visual e Audiovisual: materiais dixitais (vídeos, presentacións, animacións...) asociados á unidade, así como outros recursos como libros de consulta que están ao servizo do alumnado no departamento inmediato á aula de educación plástica.

Recursos dixitais:

- A aula específica de educación plástica dispón de ordenador con proxeccionador.
- O alumnado poderá reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles na Aula Virtual
- Enlaces web

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Realizarase un test inicial para detectar o alumnado que precise da aplicación de medidas, tanto a nivel individual como a nivel colectivo. Preténdese que o proxecto permita a flexibilización e a adaptación dos contidos. Previamente, o profesor terá que cuestionarse:

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento dos contidos
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento dos contidos
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais

O deseño da avaliación inicial está dirixido a detectar o alumnado que precisa da aplicación de medidas, tanto a nivel individual como a nivel colectivo. Unha vez detectadas as necesidades educativas específicas, estableceranse as medidas apropiadas:

- a) Atención individual intensiva na realización de tarefas
- b) Fornecer material de apoio na aula

- c) Ampliación de tempo na realización de probas
- d) Apoios en pequeno grupo
- e) Tutorías durante os recreos
- f) Realización de tarefas en grupo
- g) Adaptación curricular intensiva de ser o caso.

Estas medidas serán aplicadas no marco da metodoloxía descrita dentro desta programación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Unidade didáctica	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	100
Táboa de indicadores	100

Criterios de cualificación:

1.- A avaliación do alumnado será unha nota segundo os criterios xerais marcados en cada caso pola Consellería de Educación; dita nota será a refundición de outras tres:

- a. Unha nota correspondente á media dos traballos prácticos que o alumno/a faga para o desenrolo de cada tema. Esta nota será o 60% da nota da avaliación.
- b. Unha nota correspondente á media da entrega das fotografías que o alumno/a faga para o desenrolo de cada tema. Esta nota será o 20% da nota da avaliación.
- c. Unha nota correspondente á valoración do traballo do alumno/a na clase (traer o material, traballar axeitadamente, interese, atención ás explicacións, etc.). Esta nota será o 20% da nota da avaliación.

2.- Os traballos prácticos (láminas) realizaranse exclusivamente en clase, seguindo as instrucións do profesor/a. Se algún día falta a clase, o alumno/a deberá poñerse ao día no traballo seguindo as instrucións correspondentes, dispoñibles no curso de EPVA de 3º de ESO da plataforma virtual Edixgal, co asesoramento necesario para consulta de dúbidas e correccións por parte do profesor/a.

3.- Cualificarase cada traballo de modo individual, sobre 10 puntos, tanto as láminas como as fotografías. Non entregar un traballo (lámina ou fotografía) implicará o suspenso na avaliación correspondente. Será obrigatorio entregar todos os traballos no prazo indicado en cada caso. Se se realiza unha entrega fora da marxe acordada, a cualificación máxima que poderá recibir o alumno/a será de 5 puntos.

4.- Cualificación do apartado c: inicialmente cada alumno/a conta con 2 puntos correspondentes ao seu traballo en clase (sobre o total de 10 da súa nota media da avaliación). O profesor/a anotará cada falta que observe no traballo de clase (non traer material, toque de atención, etc). Cada falta (no caso de que teña algunha) irá restando 0,25 aos 2 puntos iniciais.

5.- Para facer o redondeo, en cada avaliación, se a nota é decimal superior a 6 redondéase cara arriba, en caso

contrario cara abaixo. A nota final será a media (valorando, no seu caso, a evolución do alumno/a) das notas das tres avaliacións do curso.

6.- Cando un alumno/a se incorpore ao curso unha vez empezado faráselle un plan específico que inclúa a realización dos traballos correspondentes dos temas xa vistos, coa axuda e supervisión do profesor/a para acadar o nivel axeitado. Isto soamente se fará no caso de que o alumno/a non teña documentación escolar que xustifique a superación das avaliacións non cursadas no centro.

Criterios de recuperación:

1.- Despois de cada avaliación (independentemente de que estea aprobada ou non) o profesor indicará a cada alumno/a os traballos que debe volver facer para recuperar os traballos suspensos. A data de entrega destes traballos corrixidos será a data final de entrega da avaliación seguinte.

2.- Período lectivo ata a avaliación final:

a. Alumnado aprobado na media das tres avaliacións: Realizará en clase traballo con exercicios de repaso, reforzo e/ou ampliación que indique o profesor/a. A valoración de estes traballos poderá mellorar a media do curso.

b. Alumnado suspenso nalgunha avaliación: O profesor dirá a cada alumno/a os traballos que debe volver a realizar (os que teña suspensos ou non entregados) en clase. Todos estes traballos de recuperación serán individuais e realizaranse na clase. Os criterios de cualificación serán os mesmos que se usaron durante o resto das avaliacións.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado de 4º da ESO que teña pendente a materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual (EPVA) do curso de 3º de ESO, deberá recuperala de acordo co Plan de reforzo para o alumnado de E.S.O. que pase de curso con materias sen superar, que é un informe específico para cada alumno/a que pasase de curso con esta materia pendente. Ás familias seralles remitida toda a información relacionada con este plan específico nos primeiros meses do curso, a través do correo electrónico ou, de ser o caso, entregaráselles persoalmente.

6. Medidas de atención á diversidade

Podemos distinguir tres tipos, segundo as necesidades do alumnado:

1.- Medidas xerais ou ordinarias :

- a) A acción tutorial.
- b) Actuacións preventivas e de detección de dificultades de aprendizaxe dirixidas ao alumnado.
- c) Adaptación curricular que afecte unicamente á metodoloxía didáctica.
- d) Actuacións de prevención e control do absentismo escolar.
- e) Personalización da aprendizaxe a través das tecnoloxías da información e a comunicación.
- f) Planificación de tempos e horarios dos bloques de contidos.
- g) Aplicación de medidas de reforzo e acompañamento fóra do horario lectivo.

2.- Medidas especializadas de atención á diversidade

- a) Apoio dentro da aula por mestres especialistas de pedagogía terapéutica ou audición e linguaxe, persoal complementario ou outro persoal. Excepcionalmente, poderase realizar o apoio fóra do aula en sesións de intervención especializada cun alumno/a ou grupo sempre que dita intervención non poida realizarse no aula e sexa convenientemente xustificada.
- b) Adaptacións de accesibilidade ao currículo para o alumnado con necesidades educativas especiais (ACNEAE), así como os recursos de apoio que lles permitan acceder ao currículo.
- c) Adaptacións curriculares significativas dos elementos do currículo dirixidas ao alumnado con necesidades educativas especiais. Realizaranse buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias; a avaliación continua e a promoción tomarán como referencia os elementos fixados nelas.
- d) Modalidade de escolarización do alumno con discapacidade que lle garanta unha resposta máis axustada ás necesidades educativas que presente.
- e) Atención educativa ao alumnado por situacións persoais de hospitalización ou de convalecencia domiciliaria.
- f) Programas de mellora da aprendizaxe e rendemento (PMAR) que permitan ao alumnado progresar e superar as

súas dificultades de aprendizaxe para lograr obter o título de Graduado en ESO

3.- Medidas extraordinarias de atención á diversidade

- a) Aceleración e ampliación parcial do currículo para o alumnado con altas capacidades.
- b) Flexibilización do período de permanencia na etapa para o alumnado con altas capacidades intelectuais nos termos que determine a normativa vixente.
- c) Escolarización no curso inferior ao que lle corresponde por idade para aqueles alumnos que se escolaricen tarde no sistema educativo e presenten un desfase curricular de dous ou máis cursos. No caso de superar o devandito desfase, incorporárase ao curso correspondente á súa idade.
- d) Prolongación da escolaridade na etapa dun ano máis para o alumnado con necesidades educativas especiais sempre que con ela favorézase a integración socioeducativa deste alumnado e permita a obtención do título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Desenvolver a autoestima e a participación na realización dos traballos	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Favorecer a comunicación interpersonal, promovendo a educación para a convivencia, a tolerancia e a igualdade entre homes e mulleres.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Promover o uso responsable das tecnoloxías da información e a comunicación.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10
ET.1 - Desenvolver a autoestima e a participación na realización dos traballos	X	X
ET.2 - Favorecer a comunicación interpersonal, promovendo a educación para a convivencia, a tolerancia e a igualdade entre homes e mulleres.	X	X
ET.3 - Promover o uso responsable das tecnoloxías da información e a comunicación.	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Exposicións	Visitas a museos, salas de exposicións e eventos plástico - culturais.		X	

Observacións:

O alumnado de ESO participará en concursos relacionado coas artes plásticas convocados polas diferentes entidades.

Recomendarase ao alumnado a asistencia ás exposicións de arte que se fagan na cidade así como a asistencia periódica a museos. Se se dera o caso (número de alumnado, data, etc.) o profesor/a organizaría algunha saída para ver exposicións ou eventos de interese para a materia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deséñanse actividades de aprendizaxe para o logro dos obxectivos
Ao comezo dun bloque novo o alumnado coñece os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai a avaliar.
Metodoloxía empregada
Relaciónanse os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas
Empréganse metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumnado
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empréganse recursos e materiais variados para a aprendizaxe
Medidas de atención á diversidade
Deséñanse actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma, adaptándoas ás situacións particulares de cada
Clima de traballo na aula
Motívase ao alumnado explicándolle a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos

Descrición:

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

1.- A final de curso o Departamento de Artes Plásticas comprobará o grao de cumprimento e exposición dos CONTIDOS previstos na programación e tomará as medidas oportunas para o futuro. No caso de que se chegara a conclusión da conveniencia de modificar algún dos CONTIDOS, METODOLOXÍA ou RECURSOS DIDÁCTICOS, se fará a correspondente modificación na programación para que xurda efecto no curso seguinte.

2.- Cando os resultados da avaliación final de xuño na materia de EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL sexan negativos (nota inferior a 5) nunha porcentaxe de alumnado superior ao 30% do número total de matriculados na materia e que teñan asistido a clase con regularidade durante o curso, o Departamento estudará a necesidade de facer as reformas ou adaptacións precisas da programación con vista ao curso seguinte.

3.- A comprobación dos coñecementos previos do alumnado de EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL de 4º de ESO ao inicio de cada tema servirá, unha vez rematado o curso, para avaliar a necesidade de establecer as modificacións precisas na presente programación de EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL de 3º de ESO no caso de que sexan detectadas carencias específicas e xerais do alumnado en algún dos temas.

9. Outros apartados